

roslav Ploj, dvorni svetovalec in posestnik v Murščaku in Zavrču, za kmetško skupino Celje-Brežice gospod vitez Berks, grajščak na Blagovini.

Volilci četrte in pete skupine! Izvolite le take volilne može, ki Vam obljubijo, da bodo oddali pri glavni volitvi v januarju zgoraj imenovanim možem svoje glasove.

Kmalu bodo po Spodnjem Štajar skem volitve volilnih mož. Za peto skupino bo posebna volitev volilnih mož in za četrto skupino tudi posebna volitev. Pred volitvijo volilnih mož pa še bode (večinoma se je to že zgodilo) pri županu vsake občine na vpogled razporejen dvojni imenik, imenik volilcev v peti skupini in imenik volilcev v četrto skupini. Kdor ni vpisan, lahko se pritoži pri županu, če ga ta ne usliši, pa pri glavarstvu. Vpisan v imenik pete skupine mora biti vsak možki državlján, ki je 24 let star, v imenik četrte skupine pa vsak 24 letni možki državlján, ki plačuje direktnega davka vsaj 8 K. Ženske so v četrto in peti skupini popolnoma izključene od volitve, istotako se ne more voliti s pooblastili. Vsak mora sam izvrševati svojo volilno pravico.

Vse določbe o volitvah se morajo razglašati na občinskih ploščah. Opazujte torej dan za dnevom te plošče, da ste o vseh volitvenih zadevah takoj poučeni.

Koliko volilnih mož voli katera občina, kedaj jih voli, to vse določuje okrajno glavarstvo, občinski uradi pa le te določbe razglase. Še enkrat torej, pazite na te razglase.

Volitve volilnih mož so odločilne važnosti. Izvolite torej same zanesljivo krščanske, narodne in značajne može, ki so voljni dati svoje glasove zgoraj omenjenim, za Vaše stanovske kakor za naše skupne narodne pravice vnetim možem-kandidatom.

Vse za sveto vero, slovensko zemljo in slovenski jezik!

Volilno gibanje.

Izjave za Žičkarja se z vsakim dnevom množijo. Danes prinašamo zopet naslednje izjave:

Konjiško politično društvo je sklenilo na javnem shodu dne 28. t. m. te izjave: 1. Na shodu kat. polit. društva v Konjicah zbrani može izrekajo vlč. g. dekanu Jožefu Žičkarju za njegovo dosedanje kmečkemu stanu in slovenskemu narodu sploh toli marljivo delovanje najiskrenejšo zahvalo, ga prosijo, da še nadalje tako zastopa delavske stanove, kakor so kmet, obrtnik, delavec, v V. spodnještajarski kuriji ter obsojajo napade nasprotnih listov nanj in na katoliške kroge štajarske.

Katoliško politično društvo v Konjicah izreka svojemu dosedanemu posl. kmečkih občin gsp. prof. Robiču popolno zaupanje ter pričakuje od njega, da pristopi zopet zvezi, ki bo varovala katoliška načela, kakor je bila bivša »slovansko-krščanska narodna zveza« ter da si s svojimi tovariši pridobi kolikor največ mogoče enakomislečih zaveznikov tudi med slovanskimi in drugorodnimi poslanci.

Šentlenartsko politično društvo nam je vposlalo naslednjo izjavo: Podpisani odborniki kat. polit. društva za okraj sv. Lenart v Slov. gor. izjavljamo tem potom, da smo vsi za zopetno kandidaturo bivšega poslanca č. g. Jožefa Žičkarja v peti kuriji.

Josip Jurčič, predsednik; Fr. Muršič, podpredsednik; E. Trstenjak, tajnik; Karl Gorjup, tajnik okrajnega zastopa in »Posojilnice« ter posestnik, blagajnik; Anton Vogrin, veleposestnik; Janez Rop, veleposestnik in župan; Franc Wella, veleposestnik in načelnik okrajnega zastopa; Matija Šuman, veleposestnik; Ivan Pajtler, župnik; Janez Rošker, veleposestnik; Franc Zupe, veleposestnik — odborniki.

Sv. Lenart v Slov. gor., dne 28. t. m. 1900.

Tepanje. Mi spodaj podpisani odborniki Tepanske občine izjavljamo odločno, da bomo mi in naši Tepančani pri prihodnji volitvi za državni zbor glasovali edino in složno za velezaslužnega, neumorno delavnega gospoda Žičkarja poslanca v V. kuriji. Katoliško misleči slovenski volilci, pridružite se nam, zmaga bo naša! zmaga bo sijajna!

Tepanje, dne 22. vinotoka 1900.

Franc Zoher, obč. predstojnik.

Šimon Napotnik, občinski odbornik.

Juri Solar, svetovalec.

Vsi trije posestniki.

Konjiški okoličani! Koga bomo volili v V. kurijo? Pred 3 leti smo volili g. Žičkarja. Ta gospod rešil je častno svojo nalogo, bil je vsestranski delaven, pridobil si je naše polno zaupanje, celo nasprotni listi pišejo, da naj se »pred Žičkarjem klobuk potegne«. Torej koga naj mi volimo? No-bednega drugega, kakor ravno velezaslužnega gospoda Žičkarja. Volilci, ki ste pred 3 leti gsp. Žičkarja volili, ostanite jim zvesti!

Konjice, dne 22. oktobra 1900.

Simon Pozeb, župan okolice Konjice.

Jurij Šibanc, občinski svetovalec.

Janez Cugmas, občinski odbornik.

Vsi trije posestniki.

Bezina. Katoliško misleči občani Bezine bomo, kakor pred tremi leti, odločno volili za državnega poslanca v V. kuriji zaslužnega gospoda Josipa Žičkarja. Je nam dobro znan, neutrudljiv in neumorno delaven gospod za blagor narodnih pravic. Katoliško misleči volilci, pridružite se nam! Zmaga nam je gotova!

Županstvo Bezina, 23. vinotoka 1900.

Anton Muc, župan.

Franc Šelih, prvi svetovalec.

Matija Vedečnik, Franc Stoper.

Vsi trije posestniki.

Gornja Radgona. Katere poslance si bomo izvolili, ko bomo sli v Ljutomer voliti? Ne tistih, katere bi nam kdo vsiljeval, ampak tiste, na katere se mi oziramo z največjim zaupanjem. Kmetške občine stavijo največje zaupanje na gosp. dr. Miroslava Ploja, dvornega svetnika na Dunaju. Tega gospoda nam v sedanjih razmerah najtopleje priporoča bivši naš poslanec, preč. g. Lavoslav Gregorec, ki dobro ve, kako veljavo ima dr. Miroslav Ploj pri vladi na Dunaju. Tega gospoda bomo torej volili v kmetški skupini.

V splošni skupini ali v peti kuriji, v kateri sme začetkoma, pri volitvi volilnega moža, vsak možki voliti, ako je že dopolnil 24 leto in stanuje že vsaj šest mesecev v tej občini, toraj tudi viničarji in delavci, hlapci itd. — v tej skupini bodo naši volilni može po svoji zdravi pameti, po svojem poštenem in hvaležnem srcu, po svoji politični taktosti, sploh po svoji najboljši vednosti in vesti — volili svojega vnetega in neumorno delavnega dosedanjega poslanca, preč. g. dekana Jožefa Žičkarja. To pa brez kakega zaničevanja ali sovraštva do morebitnega kakega drugega kandidata. Ko g. Žičkar ne bo mogel ali ne bo hotel biti več naš poslanec, takrat še le si bomo sli

n. pr.: Ta človek je hud (zločest) in Godi so mu hudo (siromašno). Bil pa je izgon najhujša kazen, ki je mogla koga zadeti.

Gmotne razmere so bile v zadrugah v obče prav ugodne. Kar se je potrebovalo, to se je pridelalo in tudi še več, tako da je ostajal prebitek, se množilo premoženje. Zadrugno zemljišče se ni kosalo in dot pravzaprav ni bilo. Za jutrnjino se je dajalo le nekaj premakljivega, kakor pohištva, zrnja, kako živinče in to le, če se je možila hči v drugo zadrugo, kar je bilo navadno; možki pa niso jemali nič s seboj. Izvzemši seveda osebni imetek.

Vsled ugodnih gmotnih razmer je življenje med zadrugniki moglo biti prav srčno in prijetno, in to tem laglje, ker niso poznali nevoščljivosti, ki je sicer vzajemni družinski ljubezni najhujši sovražnik. V takem ozračju je tudi pravnost lepo razcvitala, kakor je zadruga sploh bila dom raznih krepostij, vsled tega pa tudi sreče.

Vsi zadrugniki so imeli eno in isto skupno ime, navadno po prvem otu, ki se je bil tam naselil; če je ta bil n. pr. Očeslav, so se zvali Očeslavci, če Kokor, Kokorici, če Tugomer, Tugomeriči, če Radovan, Radovanici, pa tudi Radovaniči, če Ban, Banovci, če Svet, Svečani; z imenom so naznanjali, da so otova deca; tvarjalo pa se je ime za-

družnikov tudi brez obrazil: ci, ici, iči, ovcí in ani; kar gola množinska oblika imena otovega je zadoščala, n. pr. Bojani, nastalo iz Bojan, Zdici, nastalo iz Zdik. Le malokedaj so zadrugniki imeli ime po selu.

Kako pa so se nazivala sela? Očeslavci, Kokorici, Banovci in druga imena zadrugnikov so ob enem veljala tudi za selo; nekatera pa so se tudi nekoliko izpremenila, kakor Biserjani v Biserjane, Svečani v Sveče. Mnogo imen zadrug je vzrastlo neposredno iz otovega, n. pr. Dobrla vas iz Dobrén (Dobrenova vas, Dobrna vas, Dobrla vas); mnogo pa jih je zopet nastalo po legi ali okolici (Dol, Gorica), mnogo po vodi (Bistrica), nekoliko po rastlinah, živalih in čem drugem.

Če se je bila zadruga tako pomnožila in razširila, ali če so sploh nastopile take razmere, da se ni več dalo ostati skupaj, odcepil se je del ter nastal kolikor možno blizu starega sela, in še le, če to ni bilo mogoče, nekje dalje od doma. Nova naselbina je tvarjala posebno zadrugo ter imela tudi svoje posebno gospodarstvo, sicer pa je ostala z očetnjavo v tesni zvezi.

Vsled tega je tudi obdržala staro ime, vendar mu je pridevala kak priimek, da se s staro zadrugo ni zamenjavala. Priimek je bil vsikdar takšen, da je kolonijo označeval bodisi po imenu starejšinovem, bodisi po du-

ševnih ali telesnih lastnostih, šegah, noši ali glavnem poslu zadrugnikov, bodisi po čem drugem, n. pr. Očeslavci Gostimici (če je starejšim nove zadruge bilo ime Gostim), Zdici Mlinarji. V navadnem govoru je rabil le priimek, in zato je zadruga bila po tem-le bolje znana nego po prvotnem imenu.

Takih kolonij je nekatera zadruga imela po 10 in še več, in vse so bile urejene po njenem vzoru.

Zadruga je družabna oblika, ki je bila značaja Slovanov popolnoma primerna. Puščala je, ker so v njej bili vsi enaki, njim svobodoljubnim dovolj svobode, zraven pa ustrezala njih nagnjenju, bivati v prijetnem društvu.

V obče danes zadrug ni več, ali še pred 50 leti so bile po Hrvatskem, v Dalmaciji, Črni gori, Srbiji in Bulgariji običajne, izvzemši le mesta in morsko obrežje. V zadnjih dveh deželah jih ni več, v Črni gori so se še ohranile, na Hrvatskem in v Dalmaciji jih je zatrl liberalizem in njemu primerno zakonstvo. V nas Slovencih so zadruge vsled nemškega vpliva, ki smo mu bili že zarana izpostavljeni, preminile popolnoma; ostala so še le njih imena, ki jih nosijo novodobne vasi. Po ljutomerskem, gornjeradganskem in ptujskem okraju jih je vse polno: Banovec, Ključarovci, Radislavci, Bunčani, Hvaletinci,

drugega iskat. Slovencem se nikakor ne godi tako sijajno, da bi smeli trohico delavnih mož žaliti, — ne tako sijajno, da bi se smelo z mnogo- in bridkoskušenimi poslanci kepati ali njih sem in tje suvati po političnem polju, kakor šahove figure. Konj, ki dobro orje in vozi, se ne daje »šintarju«, pravijo naši kmetje.

To so nove izjave za Žičkarja.

Toda opomniti moramo svoje somišljenike, da so takšne izjave kakor jih prinašamo list za listom, sicer za gsp. Žičkarja jako častne in za agitacijo ugodne, toda glavna je priprava na volitve volilnih mož. Dober izid teh volitev bo najboljša izjava za gospoda Žičkarja!

Politični ogled.

Volilno gibanje. Ker dr. J. E. Krek noče zopet prevzeti kandidature v peti skupini na Kranjskem, potegoval se boče za mandat vodja katoliško-narodne stranke dr. Ivan Sušteršič. Ker tudi liberalna stranka pošlje svojega vodjo dr. Tavčarja na Dunaj, bo tudi na Dunaju med njima hud »žolt«. Liberalna stranka je nadalje postavila svoje kandidate: za Novo mesto, Krško, Metlika nasproti g. Viljemu Pfeiferju veleposestnika Ivana Globočnika, za ljubljansko okolico, Ribnica, Velike Lašče nasproti Vencaju tovarnarja Jos. Lenarčiča, za notranjske kmetске občine pa gsp. Iv. Božič. Na Koroskem se Slovenci jako marljivo pripravljajo na volitve. Vsako nedeljo imajo po dva shoda. Da bi imeli vspeh!

Poroka v cesarski hiši. Nadvojvodinja Marija Imakulata Rajnerija se je dne 29. t. m. poročila z vojvodo Robertom Vrtmberskim.

Deželni zbori. Kakor poročajo listi, se skličejo deželni zbori meseca decembra in sicer še pred Božičem na kratko zasedanje. Glavni namen tega zasedanja bodo namreč deželni proračuni.

Dalmacija. Dne 17. t. m. je zborovala v Zadru hrvatska narodna stranka ob polni udeležitvi njenih zastopnikov. Namen zborovanja je bil storiti kake korake za zbližanje Slovanov, t. j. Hrvatov in Srbov proti Italijanom v Dalmaciji. Stranka je zatorej ponudila pogodbo stranki prava in srbski stranki, katero so navzoči zastopniki soglasno odobrili. Izvolili so zajedno tudi izvrševalni odbor, ki bode izvršil pogodbo tudi v podrobnostih. Ta odbor bode svoječasno označil tudi kandidate. Da je stranka s svojim sklepom pravo pogodila, priča to, da prihajajo od vseh strani dežele pohvalna priznanja izvrševalnemu odboru. V teh priznanjih je izražena zadovoljnost radi sprave in nada, da se jedino na ta način zadobi zadosti močna

Godomerci i. dr. Samo pri beneških Slovencih t. j. pri onih, ki bivajo med Vidmom in Gorico, in Rezijanih se je ohranil še nekaj ostanek starega patrijarhalnega življenja. Tukaj bivajo še danes v eni hiši 3—4 sorodne družine skupaj; sin, ki mu je dal oče na smrtni postelji blagoslov, vodi celo gospodarstvo in skrbi za red, drugi pa morajo delati in se njemu pokorjavati.

Marsikateremu bralcu je, čitajočemu te vrstice, menda prišlo na misel, da so stari Slovani bili pravi socijalni demokratje. Socijalci so bili, ker so živeli združeno, demokratje pa tudi, ker so starejšine bili le prvi med enakimi, ne pa samosilniki med brezpravnimi subjekti. Ali vendar je naše socijalno demokratstvo od staroslovanske družinske ustave bistveno popolnoma različno. Naj nikogar ne tere skušnjava bodisi po tem ali po onem; na socijaldemokratske blodnje pameten človek pač že dolgo ne da nič več, imelo pa je tudi staroslovansko združništvo mimo vrlin zelo usodepolne slabosti, o katerih bomo še le govorili.

bran proti Italijanom in jamstvo, da noben Italijan ne pride v državni zbor.

Pruska evangeliška zveza je dovolila za protestantovsko gibanje v Avstriji za prihodnje leto 200.000 mark. Avstrijska vlada pa to mirno gleda.

Španija. Na Španskem so dobili zopet nove ministre. Sedanje ministerstvo je sestavil bivši vojni minister Azcarraza, Silvela je odstopil. Uzrok njegovemu odstopu ne tiči tako v gospodarskih odnosih Španije, marveč v nesporazumu v kabinetu samem.

Vojske v Južni Afriki noče biti konec. Buri se prikazujejo zopet na bojnih poljih, o katerih smo mislili, da so že za vselej v angleških rokah. Dne 17. t. m. so naskočili Jagersfontein, oprostili ujetnike, nato pa naglo izginili. Najnovejše brzozavke pa poročajo celo velik uspeh: vzeli so Angležem zopet Jakobsdaal, čeprav se je garnizija krepko upirala.

Vojska na Kitajskem. Nemčija in Anglija sta sklenili medsebojno pogodbo, koje ost je naperjena proti Rusom. Pogodba pravi, da bosta državi varovali samostojnost in nerazdeljivost Kitajske. Rusija namreč name-rava za vojno odškodnino tirjati od Kitajcev Mandžurijo. In proti temu je naperjena nova pogodba. Vedno se bijejo nove praske, v katerih plačajo evropske žrtve. A Kitajci se ne mislijo tako hitro vdati. Princ Tuan je izdal oklic, v katerem opominja svoje pristase k potrpljenju, dokler reka Peiho ne zmrzne in zima mednarodne čete na severu ne pokonča. Vsak Kitajec mora biti pripravljen na trenotek, ko se porazijo vsi tujci.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slov. gledališče.) Prihodnjo nedeljo, t. j. 4. nov. se bo v Narodnem domu igrala igra »Mlinar in njegova hči.« Predstava se vrši v prid družbe sv. Cirila in Metoda in je torej kolikor toliko vsacega Slovenca dolžnost, da pride in položi svoj dar. No, dar bo lahko jako majhen, kajti vstopnina se je tako znižala, da se na galeriji igra lahko vidi za 20 vin.; sedeži tamkaj stanejo 40 vin., stojisce v dvorani 60 vin., za dijake polovico, sedeži pa po 80 v., 1 K in 1 K 20 vin. Zares malenkost; zato pa se pričakuje, da bode vse do zadnjega koticčka razprodano, tem bolje, ker je vsebina igre kaj zanimiva. Ovdovel mlinar, bogatin a skopuh, ima edino dete, hčer Micko; ta ljubi Janka, pridnega mladeniča brez premoženja, ki se je pri njenem očetu izučil mlinarije; tudi Janko je vklebil Micko v svoje srce. Oče, ki je bil jetičen, je seveda nasprotnoval tej združitvi; berač bi naj kedaj imel njegov denar, ne, to se ne sme zgoditi! Zato še hoče živeti. Od grobarja izve, da prst, ki se iz novega groba vzame v božični noči in položi na prsi, preklicano bolezen odpravi. Brez namena pa grobar na božični večer v gostilni, v kateri sedi Janko, tudi pripoveduje, da ob 12. uri gredo čez pokopališče v cerkev duhovi tistih, ki bodo v prihodnjem letu umrli. Janka, ki je v srčni bolesti malo čez mero potegnil, se loti skušnjava, iti ob 12ih na pokopališče gledat, ali bode starega mlinarja že v prihodnjem letu smrt pobrala. Skušnjava ga premaga, on gre. Na pokopališču pa, od vina premagan, zaspi, in v sanjah vidi duhove: med drugimi starega mlinarja, kot zadnjega v vrsti pa tudi Micko. Otdot pa ne bomo dalje pravili, da vsega ne izpovemo. Naj vsak gre tja in gleda. Da se bode predstavljalo dobro, to se razume samoodsebe, ker so naši čitalnični diletantje nas še vsikdar očarali. Prihodnjo nedeljo torej vsi v gledališče Narodnega doma! Začetek točno ob 8. uri. Dobivajo pa se vstopnice že tudi od 1. nov. naprej pri g. Dolencu v Poštni ulici.

Iz Konjic. (Politično zborovanje.) Preteklo nedeljo je imelo naše katol. poli-

tično društvo dobro obiskano javno zborovanje. Videli smo navzoče volilce ne samo iz konjiške župnije, ampak tudi iz sosednih, čadramske, zrečke in prihovske. Vlč. g. nadžupnik Voh je govoril o Slomšek. Podal nam je jasno sliko njegovega življenja in delovanja ter ob koncu pozval navzoče, naj zakličejo Slomškovemu spominu »slava«, kar se je z navdušenjem storilo. Za njim je govoril g. Anton Korošec iz Maribora. Veselimo se lahko, je izvajal, da vlada ni prepo-vedala današnjega zborovanja, ker se na njem govori tudi o Slomšek, ali da vsaj ni poslala orožnikov, kakor se je to zgodilo na Ponikvi, v Ljutomeru, Žalcu. Vlada se boji Slomškovega duha, ki je duh odločnosti in duh neumornega delovanja. Kmetškemu stanu pa se ni treba bati Slomškovega duha, ker le s tem duhom si bo ohranil svoje najsvetejše stvari, sveto vero, slovenski jezik in slovensko zemljo. Na-to je primerno naslikal vlado, ki tako slabo brani svetinje slovenskega ljudstva. Omenjal je neovirane protestantske agitacije, ki se zanaša iz Nemčije v Avstrijo, omenjal nemških avskultantov v Celju, za katere se mečejo stotaki ven, čeprav je gotovo, da se nikdar ne bodo dobro slovensko naučili, mnogi slovenski vseučiliščniki pa morajo stradati. Označil je duh naše deželne vlade ter opisal veselje Claryjevo v Ptuj, ko so nad njim vihrale same frankfurtarice, a omenil tudi med navdušenjem zavedne fante iz ptujske okolice, ki niso hoteli Claryju s konji nasproti. Vlada zanemarija tudi napredek kmetškega stanu, posebno letos se je to videlo, ko kmet ni imel nobenega svetovalca in posredovalca, da bi obili sad spravil v pošten denar. Kmetje naj govorijo z vlado o teh rečeh po svojih poslancih in sami na zborovanjih in političnih shodih. Priporočal je kandidature Žičkarjevo, Robičevo in dr. Dečkovo. Nazadnje je pozival kmete, naj sami vstajajo ter izražajo svoje želje in svoja mnenja. Več kmetov je vstalo, ki so vsi govorili za Žičkarjevo kandidature v peti kuriji, ker bi bilo nehvaležno, brez vzroka ga sedaj nenkrat odstraniti. Tako delavni poslanci se naj iščejo, ne pa mečejo proč. Na-to so enoglasno vsprejeli resolucije, ki jih prinašamo na drugem mestu. Pri vsaki resoluciji je g. predsednik pozival navzoče, naj vstane, če ima kdo kaj proti tej povzročil tudi protiglasovanje. Po dvehurnem zborovanju se je sklenil shod političnega društva, kojega kandidatje so Žičkar, Robič in dr. Dečko.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Za volilno dobo. Na dan volitve volilnih mož naj gredo vsi naši somišljeniki na volišče. Posebno velja to za kmetško skupino Maribor-Slovenji Gradec, kjer je naš kandidat g. Robič, potem za peto skupino Maribor-Lipnica, kjer kandidiramo posestnika g. Mlakarja in pa za peto kurijo na Spodnjem Štajarskem, kjer kandidira zopet g. Jos. Žičkar. Naši volilci ne smejo biti brezskrbni, kajti nasprotniki stojijo vsi in oprezno na krovu. Proti Mlakarju so postavili nemški bauernbinderji kandidatom marenberskega nadučitelja Brandeisa, ki je prišel od severa naše države si med nas kruha služiti in ki torej naše kmetске, obrtniske ter delavske potrebe ravno toliko pozna, kakor letos rojeni otroci lanske sneg. Brandeis nima za naš okraj nobenih zaslug in sploh ne vemo o njem nobenih drugih lastnosti, nego da je strasten Nemec, čeprav je njegova mati pristna Čehinja. G. Fr. Mlakar je naš domačin, uzoren kmetovalec in z ljudskih shodov znan zagovornik kmetških pravic. Volite torej za volilne može le take može, o katerih ste prepričani, da bodo volili g. Robiča, Mlakarja in Žičkarja. Kakor slišimo, še se po mnogih krajih, posebno okoli Maribora in